

การสร้งฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม : ศึกษาเฉพาะ
กรณีการกวาดล้างปรปักษ์ทางการเมือง ในปี พ.ศ.๒๔๘๑

นาย สุรพันธุ์ บุญมานพ

006061

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ.๒๕๒๑

The Political Power Consolidation of Luang Pibulsongkram :
With Special Reference to the Liquidation of Political Opposition

In B.E. 2481

Mr. Suraphan Boonyamanop

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1970

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม : ศึกษาเฉพาะกรณีการกวาดล้างปักษ์ทางการเมืองในปี พ.ศ. 2481
ชื่อนิติกร	นาย สุรพันธุ์ บุญยमानพ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศ. ดร. กระมล ทองธรรมชาติ
แผนกวิชา	การปกครอง
ปีการศึกษา	2521

บทคัดย่อ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 หลวงพิบูลสงครามซึ่งรวมอยู่ในคณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้เริ่มมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น โดยเริ่มต้นจากนายทหารหนุ่มที่ไม่ค่อยมีคนรู้จักมากนัก (ในปี พ.ศ. 2475) มาเป็นผู้มีบทบาททางการเมืองการปกครองสูงสุดของประเทศไทย ในฐานะนายกรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. 2481 ตลอดระยะเวลาที่หลวงพิบูลสงครามได้ไต่เต้าขึ้นมาจนได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น หลวงพิบูลสงครามต้องประสบกับการต่อสู้กับฝ่ายปักษ์ทางการเมืองหลายพวกหลายกลุ่ม แต่ที่นับว่าสำคัญที่สุดก็คือ พอ. พระยาทรงสุรเดช ซึ่งเป็นผู้มีอาวุโสเป็นอันดับสองรองลงมาจาก พอ. พระยาพหลพลพยุหเสนา หัวหน้าคณะราษฎร ซึ่งนับว่าเป็นคู่แข่งที่มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงกับหลวงพิบูลสงครามมาตั้งแต่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ

นอกจากความขัดแย้งกับกลุ่มของ พอ. พระยาทรงสุรเดชแล้ว หลวงพิบูลสงครามยังประสบกับการคิดทำลายล้างอำนาจทางการเมืองของเขาจากฝ่ายปักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทำในรูปแบบที่เปิดเผย เช่น การกบฏของพระองค์เจ้าวรเดช กบฏนายสิบ และในรูปแบบที่ไม่เปิดเผย เช่น การลอบสังหารชีวิตของเขาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การถูกลอบยิงโดยนายพุ่ม ทัฬหยาทอง การถูกว่าจ้างให้ลอบยิงโดยนายยัง ประไพศรี การถูกยิงโดยนายสี บุญตา และการถูกลอบวางยาพิษ เป็นต้น

การที่หลวงพิบูลสงครามต้องต่อสู้กับอุปสรรคอันใหญ่หลวงจากฝ่ายปรีภักซ์ทางการเมืองของเขาในการไต่เต้าขึ้นไปสู่อำนาจทางการเมืองที่สูงสุดจนเกือบจะต้องเป็นอันตรายถึงชีวิตหลายครั้งหลายหนนี้เอง มีผลทำให้หลวงพิบูลฯ เกิดมีความเชื่อมั่น (Perception) ว่า ฐานอำนาจทางการเมืองของเขาไม่มั่นคง และการที่จะทำให้มีฐานอำนาจที่มั่นคงทำให้หลวงพิบูลฯ ต้องแสวงหาฐานกำลังที่จะให้การสนับสนุนเขาอันได้แก่ กองทัพบก เรือ อากาศ และกรมตำรวจ ซึ่งหลวงพิบูลฯ ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการสร้างฐานกำลังดังกล่าวให้สนับสนุนแก่เขาได้ ในเมื่อเขาได้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรัฐมนตรีกลาโหม

ความหวาดเกรงว่าฝ่ายปรีภักซ์ทางการเมืองของเขาจะคิดโค่นล้มทำลายอำนาจที่เขาสร้างสมขึ้นมา และความเชื่อที่ว่า ฐานอำนาจทางการเมืองของเขายังไม่มั่นคงพอเป็นสาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้เขาเลือกใช้วิธีการกำจัดปรีภักซ์ทางการเมืองและผู้ที่องสงสัยว่าจะเป็นปรีภักซ์ทางการเมืองของเขาด้วยวิธีการที่เฉียบขาดและรุนแรง โดยการตั้งศาลพิเศษขึ้นในปี พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่เขาได้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยเป็นครั้งแรก และได้ทำการเนรเทศ พอ. พระยาทรงสุรเดช และนายทหารที่เป็นพรรคพวกของพระยาทรงฯ ออกไปนอกประเทศ และได้จัดการลงโทษผู้ต้องหาด้วยการยิงเป้า 18 คน และจำคุกตลอดชีวิตผู้ต้องหาอื่น ๆ ได้ เป็นผลสำเร็จอันยังผลให้ในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2481 เป็นต้นมาไม่มีฝ่ายปรีภักซ์ทางการเมืองที่คิดจะโค่นล้มอำนาจของหลวงพิบูลฯ อีกเลยจนกระทั่งหลวงพิบูลฯ ต้องตกจากอำนาจไปในปี พ.ศ. 2487 หลังจากคำเนิ่นนโยบายเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่สอง

Thesis Title The Political Power Consolidation of Luang
Pibulsongkram : With Special Reference to the
Liquidation of the Political Opponent in B.E.2481

Name Mr. Suraphan Boomyamanop

Thesis Advisor Dr. Kramol Thongdamachart

Department Goverment

Academic Year 1978

ABSTRACT

After the change of government on 24th June B.E. 2475, Luang Pibulsongkram, who was one member of the groups that brought about the changes, began to play a more important role, from being an unknown young officer (in B.E. 2475) to the highest political position, the Prime Minister, in B.E. 2481.

During his rise to power, Luang Pibulsongkram had to contend with many political opponents, the most important being Phraya Songsuradej, Deputy Leader of the People's Party. In addition to the struggle with the Phraya Songsuradej group Luang Pibulsongkram had to face attempts to overthrow him in many forms, both overtly, as in the case of the Revolt by Prince Boveradej and the Sergeant's Revolt, and also covertly as in various assassination attempts, such as the ambush by Nai Phum Tupsaitong, hiring of Killers by Nai Yung Prapaisri, shooting by Nai Li Bunda, and poisoning.

4

As his struggle to power was so arduous, and nearly cost him his life, Luang Pibulsongkram perceived his political base not firm enough. In seeking a firm political base, he had to command the support of the Army, the Navy, the Air Force and the Police, and he was successful in getting this support when he became the Commander in Chief of the Army, and the Minister of Defence.

His belief that his opponents were constantly plotting his downfall and that his political base was not yet firm enough was a major reason for his exercise of drastic and violent measures to get rid of his enemies of alleged opponents. A special court was established in B.E. 2481, the year after he became Prime Minister for the first time. As a consequence, Phraya Songsuradej and a group of officers were exiled from the country and 18 people were executed and others were jailed for life. Therefore, from B.E. 2481 until B.E. 2487, when he fell from power because of his alliance with the Japanese during World War II, there were no attempts to overthrow Luang Pibulsongkram.

คำนำ

ความมุ่งหมายในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม : ศึกษาเฉพาะกรณีการกวาดล้างปรบิคมทางการเมืองในปี พ.ศ. 2481" นั้น ผู้เขียนมีความปรารถนาเบื้องต้นที่จะค้นคว้าหาข้อเท็จจริง และข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่เกี่ยวกับการขึ้นมาใช้อำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงครามในช่วงตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 จนถึง การขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกของหลวงพิบูลฯ ในปี พ.ศ. 2481 สำหรับเรื่องราวโดยละเอียดของที่มาของเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้เขียนเชื่อว่ายังมีผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงไม่มากนัก เนื่องจากเราไม่มีข้อมูลและข่าวสารที่ให้รายละเอียดในเหตุการณ์ช่วงนั้นเพียงพอ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมเอาข้อมูลและเอกสารเท่าที่จะหาได้มากที่สุด จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มารวบรวม และวิเคราะห์เรียบเรียงขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งผู้เขียนขอออกตัวไว้ก่อนว่า มิได้เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ที่มีรายชื่ออยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่ประการใด ทั้งก็มิได้มีเจตนารายต่อจอมพล ป. พิบูลสงครามด้วยเลย ส่วนข้อเขียนจะพาดพิงไปถึงผู้ใดในทางที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ผู้เขียนก็ขอประทานอภัยไว้ ณ ที่นี้ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเวลานานมาแล้ว และหลักฐานที่พอจะหาได้ก็มีจำกัด และสูญหายไปบ้าง ดังนั้นผู้เขียนจึงใคร่จะแสดงให้เห็นทราบว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นแต่เพียงการวิเคราะห์ในชั้นต้น จากข้อมูลเท่าที่พอจะหาได้เท่านั้น ซึ่งข้อมูลบางอันก็อาจจะมิได้มีความถี่ถ้วนเป็นการลำเอียงหรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงได้พยายามที่จะหาข้อมูลจากหลาย ๆ ด้าน ทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้านหลวงพิบูลสงครามมารวบรวมไว้ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ และเพื่อความ เป็นธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันขึ้นอยู่กั บวิจาร์ณญาณและการตัดสินใจจากท่านผู้อ่านเป็นสำคัญ ผู้เขียนมีความหวังว่า ถ้ามีผู้ที่สนใจใคร่ที่จะศึกษาในเรื่องดังกล่าวให้กว้างขวาง และลึกซึ้งต่อไปในภายหน้า ก็จะทำให้ประวัติศาสตร์ทางการเมืองของไทยในช่วงนี้ซึ่งยังไม่แจ่มชัดนัก ได้คลี่คลายขยายความเป็นจริงให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทั้งจะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายกล่าวหาและฝ่ายที่ถูกกล่าวหาและแก่บุคคลรุ่นต่อ ๆ ไปที่ควรจะได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องอย่างถูกต้องในภายภาคหน้าด้วย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณ และผู้ให้ความช่วยเหลือหลายท่าน ท่านแรกคือ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ ด้วยความกรุณา และการเสียสละเวลาที่ท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำที่มีค่ายิ่ง กับได้ตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อยลงได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ไพโรจน์ ชัยนาม ที่รับเป็นประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ไกรฤกษ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

ในค่าน้ำมาของข้อมูล ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ หอสมุดกลาง จุฬาฯ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอขอบพระคุณ คุณกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ใช้ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์เก่า ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ห้องสมุดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา แผนกเก็บ สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สถาบันไทยคดีศึกษา และขอขอบคุณ พ.ต.หลวงอภิบาลภูวนารถ (สังข์ นาคะวัจนะ) และ น.ต.สำราญ กาญจนสิทธิ์ ที่ได้ให้สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์นี้

ในค่าน้ำมาการจักพิมพ์ ขอขอบคุณ คุณจำลอง ทิพย์เวช คุณอรุณ เกื้อบุญมา และคุณกวิน ชีรพงษ์กร ที่ได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง ในค่าน้ำมาการโรเนียว ขอขอบคุณต่อคุณเนาวรัตน์ วาศิกศิริ และคุณประยูร ชัญไพศาล ส่วนในค่าน้ำมาให้การสนับสนุนและกำลังใจ ขอขอบคุณ คุณณัณยา หัตถภาค และท้ายที่สุดผู้ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านแก่ผู้เขียนมาเริ่มแต่ต้นจนตลอด คือ บิดา และมารดา ผู้มีพระคุณเหนือคำขอบคุณใด ๆ.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
บทที่	
บทนำ	๑
๑ ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างและรักษารัฐธรรมนูญ ทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในประเทศด้อยพัฒนา ..	๓
- ปัญหาที่ผู้นำทางการเมืองของประเทศกำลังพัฒนา - เผชิญอยู่และวิธีการที่ผู้นำใช้ในการแก้ไข	๘
- วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้นำในประเทศกำลังพัฒนาใช้เพื่อ- สร้างและรักษารัฐธรรมนูญทางการเมือง	๑๘
๒ การสร้างอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม	๒๓
- การเข้าร่วมมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ของประเทศไทยในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕	๒๓
- บทบาทของหลวงพิบูลสงครามในวันยึดอำนาจการปก- ครอง ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕	๓๘
- การเข้ามีบทบาททางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม หลังการปฏิวัติ ๒๔๗๕	๔๒
- ความขัดแย้งเรื่องเค้าโครงการเศรษฐกิจของหลวง- ประดิษฐ์มนูธรรม	๕๐

- บทบาทของหลวงพิบูลสงครามในการรัฐประหาร วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๙๖	๒๒
- กฎบัตร เคชและบทบาทของหลวงพิบูลสงครามในการปราบปรามกบฏ	๓๑
๓ ศักดิ์ทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม	๘๓
- กรณี นายพุ่ม ทับสายทอง ยิงหลวงพิบูลสงคราม ..	๘๔
- กบฏนายสิบ	๘๑
- เสือยัง ประไพศรี ลอบยิงหลวงพิบูลสงครามที่ศรี - ยาน	๘๘
- กฎลมรัฐธรรมนูญ ๒๔๙๙	๑๐๑
- นายลี บุญตา ยิงหลวงพิบูลสงคราม	๑๐๕
- หลวงพิบูลสงครามถูกวางยาพิษ	๑๑๐
- ความไม่ไว้วางใจของหลวงพิบูลสงครามต่อกลุ่มของพระยาทรงสุรเดช	๑๑๕
๔ การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในกองทัพบก เรือ อากาศของ พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม ก่อนขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี	๑๓๒
- การปรับปรุงกองทัพบกในสมัยหลวงพิบูลลา เป็นรัฐมนตรีกลาโหม	๑๓๒
- การก่อตั้งกรมยุทธนาทหารในสมัยหลวงพิบูลลา เป็นรัฐมนตรีกลาโหม	๑๓๔
- การปรับปรุงกองทัพเรือ	๑๓๖
- การปรับปรุงกองทัพอากาศ	๑๓๘

- การให้ความสำคัญในเรื่องการทหารของชาติของ หลวงพิบูลสงคราม	๑๕๐
- การสร้างอิทธิพลทางการเมืองของหลวงพิบูลสง- ครามในกรมตำรวจ และการตั้งโรงเรียนสืบราช การลับ	๑๕๔
- การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พ.อ.หลวง- พิบูลสงคราม	๑๕๒
- เหตุการณ์ทางการเมืองก่อนเข้ารับตำแหน่งนายก รัฐมนตรี	๑๕๖
๑. กรณีที่ดินพระคลังข้างที่	๑๕๗
๒. กรณีร่างพระราชบัญญัติงบประมาณกับ การลาออกของพระยาพหลฯ จาก- ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี	๑๖๐
๓. พ.อ.หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรี- กลาโหม จัดการซ่อมป้องกันภัยทาง อากาศ	๑๖๓
๔. สถาปนา เลือกวานนายกรัฐมนตรี	๑๖๔
- การสนับสนุนต่อหลวงพิบูลฯ ภายหลังจากได้รับ- เลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี	๑๖๘
๕ การกวาดล้างปรัภัก์ทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม	๑๗๑
- การจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าจะทำการกบฏ	๑๗๓
- การปลดพระยาทรงสุรเดชและพรรคพวกออกจาก ราชการและเนรเทศไปอยู่อินโดจีน	๑๗๗

- การจัดตั้งศาลพิเศษขึ้นคำเนินคดีกับผู้ที่ถูกจับกุม ..	๑๘๕
- ความเกี่ยวพันระหว่างพระยาทรงสุรเดชกับผู้ที่ถูกจับกุม ..	๑๘๘
- ขอกล่าวหาต่อจำเลยและการพิจารณาคดีของศาลพิเศษ ..	๒๐๐
- คำตัดสินของศาลพิเศษและการประหารชีวิตผู้ต้องหา ๑๘ คน ..	๒๑๘
- ขอพิจารณาจากการตัดสินคดีของศาลพิเศษ ..	๒๒๓
๖ บทสรุปความคิดเห็น ..	๒๓๕
บรรณานุกรม ..	๒๔๕
ประวัติ ..	๒๖๓

บทนำ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยคณะราษฎร ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕
อำนาจทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย ถูกเปลี่ยนจากมือของกษัตริย์และราชวงศ์ มาสู่
คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แทนที่จะตกมาถึงมือประชาชนที่แท้จริง ตามทฤษฎีการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย การที่คณะราษฎรควบคุมอำนาจการเมือง การปกครองไว้ในมือของพวกตนนี้
มีผลให้อำนาจทางการเมืองยังคงอยู่ที่ชนชั้นปกครอง ซึ่งประกอบไปด้วยข้าราชการ ทหาร และ
พลเรือน และการต่อสู้แย่งชิงอำนาจในการปกครองจึงดำเนินไปในระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง
ในคณะราษฎร เพียงไม่กี่คนเท่านั้น

ควายเหตคังกล่าวข้างต้น การต่อสู้เพื่อแย่งอำนาจการปกครองประเทศในระยะแรกจึง
เกิดขึ้นระหว่างผู้ก่อการซึ่งแตกแยกเป็น ๒ กลุ่ม ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ กลุ่มนายทหารอาวุโส ซึ่งมีผู้นำ
ได้แก่ พอ.พระยาทรงสุรเดช กับกลุ่มนายทหารชั้นผู้น้อย ภายใต้การนำของ พต.หลวงพิบูลสงคราม
ความขัดแย้งระหว่าง พอ.พระยาทรงฯ กับ พต.หลวงพิบูลฯ ได้เริ่มมาตั้งแต่ต้นของการเปลี่ยนแปลง
การปกครองในรูปของความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องการปรับปรุงกองทัพ ต่อมาความขัดแย้ง
คลี่คลายขยายตัวไปในรูปของความรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อหลวงประดิษฐมนูธรรมเสนอร่างเค้าโครงการ
เศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ความเป็นศัตรูกันของหลวงพิบูลฯ กับพระยาทรงฯ มีมากยิ่งขึ้น
ภายหลังจากรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาโดยความสนับสนุนของพระยาทรงฯ สั่งเนรเทศ
หลวงประดิษฐฯ ไปฝรั่งเศสและสั่งปิดสภาผู้แทนราษฎร หลวงพิบูลฯ โดยการสนับสนุนของ
พระยาพหลฯ ก็ตัดสินใจทำรัฐประหารเปิดสภาผู้แทนฯ ได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งยังผลให้พระยาทรงฯ
ต้องหลบหนีทางการเมืองลงไป และหลวงพิบูลฯ เริ่มกลายมาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากขึ้น
หลังจากนั้น หลวงพิบูลฯ ก็ได้สร้างสมชื่อเสียงและเกียรติคุณของเขาให้เพิ่มมากขึ้น หลังจากได้เป็น
แม่ทัพกองกำลังผสมของรัฐบาลทำการปราบปรามกบฏบวรเดชได้สำเร็จ และได้สร้างฐานกำลัง
ทางการเมือง สนับสนุนโดยการปรับปรุงกองทัพบก เรือ อากาศ และกรมตำรวจ ซึ่งทำให้หลวง
พิบูลฯ ได้รับความสนับสนุนจากเหล่าทัพทั้งสามเป็นอันมาก และมีผลผลักดันให้เขาได้ขึ้นดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยได้สำเร็จ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ แต่ตลอดระยะเวลาที่เขาได้ได้เข้า
ขึ้นไปสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น หลวงพิบูลฯ ต้องเผชิญกับการกีดทำลายล้างอำนาจทางการเมือง

ในรูป ...

ในรูปต่าง ๆ เช่น การถูกลอบยิง การถูกลอบวางยาพิษ และการคิดการกบฏของฝ่ายปรปักษ์หลายต่อหลายครั้ง ค้วยเหตุนี้จึงทำให้หลวงพิบูลฯ มีความเชื่อมั่น (Perception) ว่าการที่จะสร้างและดำรงฐานะอำนาจทางการเมืองให้มั่นคงได้นั้น ไม่มีทางใดจะดีไปกว่าการใช้วิธีการที่เฉียบขาดและรุนแรง ในการกวาดล้างปรปักษ์ทางการเมืองของตนที่มีอยู่ให้หมดสิ้นไป ซึ่งเมื่อทำได้ดังกล่าวแล้ว จะทำให้เขามีความมั่นใจและอบอุ่นใจว่าจะไม่มีปรปักษ์ทางการเมืองใด ๆ ที่จะมาท้าทายและคิดโค่นล้มอำนาจของเขาต่อไป ดังจะเห็นได้จากเมื่อหลวงพิบูลฯ ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ แล้ว เขาก็ได้จัดการจับกุมปรปักษ์ทางการเมืองของเขาด้วยการเนรเทศ ดังเช่นที่เท่ากับ พ.อ. พระยาทรงสุรเดช และพรรคพวก ตลอดจนนำผู้ต้องหาอื่น ๆ ขึ้นศาลพิเศษ เพื่อพิพากษาลงโทษ ซึ่งต่อมาศาลพิเศษได้ลงโทษอย่างเด็ดขาดด้วยการประหารชีวิตผู้ต้องหาเสีย ๑๘ คน ส่วนที่เหลือก็ต้องโทษจำคุก และจำคุกตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์

เพื่อประกอบเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาคปริญญาโทบัณฑิต ตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกส่วนหนึ่งเพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการขึ้นมาใช้อำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม ตั้งแต่เข้าร่วมในคณะราษฎร เปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย และเริ่มสร้างอำนาจทางการเมืองมากขึ้นตามลำดับ จนขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก และได้ทำการกวาดล้างกลุ่มปรปักษ์ทางการเมืองที่สำคัญ คือกลุ่มพระยาทรงสุรเดชได้ในที่สุด (ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑) ซึ่งหลังจากนั้นทำให้หลวงพิบูลสงครามเป็นผู้กุมอำนาจในวงการเมืองการปกครองของประเทศไทยได้ตลอดมาจนกระทั่งแพะเสียงในสภาต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปเมื่อปี พ.ศ.

๒๔๘๗

แนวความคิดหรือสมมติฐาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า เนื่องจากประเทศไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ มีสถาบันทางการเมืองที่ไม่มั่นคง เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำอันนำไปสู่การใช้กำลังรุนแรงทางการเมืองเสมอ ๆ ดังนั้น การที่ผู้นำในสมัยนั้นในนโยบายกำจัด

ฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีรุนแรง ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของการเมืองในประเทศพัฒนา
จึงเป็นวิธีที่ผู้นำคิดว่าจะเป็นการสร้างอำนาจ และความมั่นคงให้แก่ตำแหน่งของตน
สืบไป ดังจะเห็นได้จากกรณีการกวาดล้างปรักษทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม ในปี
พ.ศ. ๒๔๘๑ ซึ่งเป็นการใช้ยุทธวิธีทางการเมือง (Political Tactic) วิธีหนึ่งที่ส่งผลให้
หลวงพิบูลสงครามขึ้นมาใช้อำนาจทางการเมืองสูงสุดของประเทศไทยในยุคนั้นได้ โดยปราศจาก
คู่แข่งชั้นทางการเมืองที่สำคัญ คือ พระยาทรงสุรเดช ซึ่งมีชื่อเสียงและเกียรติคุณทัดเทียมกัน
กับหลวงพิบูลสงคราม และเป็นผู้ที่มีความขัดแย้งกับหลวงพิบูลสงครามมาตั้งแต่ต้นการเปลี่ยน-
แปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕

การค้นคว้าและการวิจัย

เป็นการนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ซึ่งจะใช้จากศึกษาข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) ที่มีผู้บันทึกไว้ในอดีต การศึกษาด้วยทฤษฎีหมาย (Legal Approach) ประกอบกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) นอกจากนี้จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่ใกล้ชิดเหตุการณ์ (Face-to-face Interview) โดยจะสัมภาษณ์แบบ (Non Structured Interview) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบ ภายหลัง

ขอบเขตการศึกษา

ประกอบด้วย ๕ บท คือ

บทที่ ๑ ทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การสร้างเสถียรภาพ และอำนาจทางการเมือง

- การเมืองในประเทศกำลังพัฒนามักจะมีปรากฏการณ์หนึ่ง คือการใช้กำลังรุนแรงทางการเมือง (Political Violence) เกิดขึ้นเสมอ ๆ ในทุกขั้นตอนของการพัฒนาทางการเมือง เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าในประเทศกำลัง

พัฒนานั้น มีสถาบันทางการเมืองที่ไม่มั่นคง และไม่มีระเบียบแบบแผนของการ
เล่นการเมือง ดังนั้น เมื่อผู้นำคนใดที่ขึ้นมาอำนาจในการปกครองประเทศได้
ก็จะมี ความกลัวว่าตนเองอาจจะต้องสูญเสียอำนาจไป จึงพยายามสร้างฐานอำนาจ
ของคนใหม่มั่นคง โดยหาวิธีทำลายปรปักษ์และฝ่ายตรงกันข้ามโดยไม่คำนึงถึงระ-
เบียบแบบแผนทางการเมืองใด ๆ ทั้งนี้ เพื่อที่จะผูกขาดอำนาจทางการเมืองไว้
ในมือของตนเพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียว และเพื่อสร้างภาพพจน์ (Image)
ของตนในฐานะผู้นำที่มีความมั่นคงและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ทั้งนี้จะเห็น
ได้ว่าลักษณะและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำในประเทศกำลังพัฒนาต่างกล่าว
มีความแตกต่างไปจากลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่ง
ยอมรับถึงความจำเป็นของการมีฝ่ายค้านทางการเมือง และการยอมรับให้มีการ
แข่งขันทางการเมือง โดยมีกติกาและระเบียบแบบแผนโดยปราศจากการใจกำลัง
รุนแรง ดังที่ปรากฏในประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
จะได้นำการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยยกกรณีการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง
เมืองของหลวงพิบูลสงคราม โดยการกำจัดปรปักษ์ทางการเมืองในปี พ.ศ. ๒๔๘๖
มาเป็นตัวอย่างที่อธิบายถึงทฤษฎีข้างต้น

บทที่ ๒

บทบาททางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม

- การเข้าร่วมมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย ในวันที่
๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕
- บทบาททางการเมืองของหลวงพิบูลสงครามหลังการปฏิวัติ ๒๔๗๕
- ความขัดแย้งเรื่องเค้าโครงการเศรษฐกิจของหลวงประคิษฐ์มนูธรรม "และบทบาท
ในการสนับสนุนของหลวงพิบูลสงครามต่อหลวงประคิษฐ์"
- การปดิสภาผู้แทนราษฎร โดยพระยามโนปกรณนิติธาดา โดยความร่วมมือของ
พ.อ. พระยาทรงสุรเดช

- บทบาทสำคัญของหลวงพิบูลสงครามในการทำรัฐประหาร วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖ ร่วมกับ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา และหลวงศุภชลาศัย
- บทบาทของหลวงพิบูลสงครามในการเป็นแม่ทัพกองกำลังผสมปราบปรามกบฏบวรเดช
- การได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหมในรัฐบาลของ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา

บทที่ ๓ ศักดิ์ศรีทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม

- การถูกลอบยิงที่สนามหลวง โดยนายพุ่ม ทัตสายทอง
- กบฏลมนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๗
- กบฏนายสิบ
- การถูกว่าจ้างให้นายยัง ประไพศรี ลอบยิงที่ศรีวิยาน
- การถูกนายลี บุญตา ยิงที่บ้านพักบางซื่อ
- การถูกลอบวางยาพิษในการรับประทานอาหารที่บ้านพัก
- การก่อตัวของกลุ่ม พ.อ.พระยาทรงสุรเดช

บทที่ ๔ การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองในกองทัพของหลวงพิบูลสงคราม และการก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๘๑

- การสร้างฐานอำนาจในกองทัพบก และการตั้งกรมยุทธนาทหาร
- การสร้างฐานอำนาจในกองทัพเรือ
- การสร้างฐานอำนาจในกองทัพอากาศ
- การสร้างฐานอำนาจในกรมตำรวจ และการตั้งโรงเรียนสืบราชการลับ
- เหตุการณ์ทางการเมืองก่อนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของหลวงพิบูลสงคราม
- การขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของหลวงพิบูลสงคราม โดยได้รับการเลือกตั้งจากสภาผู้แทนราษฎร
- การสนับสนุนต่อหลวงพิบูลสงครามหลังจากดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

บทที่ ๕ การกวาดล้างปรักษ์ทางการเมืองครั้งใหญ่และการสร้างอำนาจที่มั่นคงของหลวงพิบูลสงครามหลังจากขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน ปี พ.ศ. ๒๔๘๑

- การรวมกับ พ.ต.อ. หลวงอภัยคุณเศรษฐี ทำการกวาดล้างจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าจะคิดการกบฏ
- การจับกุมและเนรเทศ พ.อ. พระยาทรงสุรเดชไปไซ่งอน
- การจัดตั้งศาลพิเศษขึ้นเพื่อพิจารณาโทษพวกกบฏ
- ความเกี่ยวข้องระหว่างพระยาทรงสุรเดช และผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมฐานกบฏ
- การพิจารณาคดีในศาลพิเศษและการตัดสินคดี
- ข้อพิจารณาจากการตัดสินคดีในศาลพิเศษ
- การประหารชีวิตนักโทษการเมือง ๑๘ คน

บทที่ ๖ บทสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะอ่านวยประโยชน์ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศกำลังพัฒนาในแง่การใ้กำลังรุนแรงทางการเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองของกลุ่มผู้นำที่ปกครองประเทศ

๒) เพื่อศึกษาการสร้างอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม โดยเฉพาะในแง่ของการกำจัดศัตรูคู่แข่งทางการเมือง อันเป็นการแผ้วทางไปสู่อำนาจการบริหารประเทศชั้นสูงสุด

๓) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ทางการเมือง ในช่วงระยะหนึ่งที่ยังไม่มีผู้ศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนให้แจ่มแจ้งขึ้น

๔) เพื่อเปรียบเทียบในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำในประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในแง่ของความขัดแย้งอันนำไปสู่การสร้างอำนาจทางการเมือง